

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-158-8319

Chișinău

24 iulie 2024

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, se prezintă Avizul la proiectul de lege privind modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (*inițiativa legislativă nr. 235 din 9 iulie 2024*), aprobat în ședința Guvernului din 24 iulie 2024, conform Deciziei protocolare nr. 31.25/2024.

Anexe:

1. Copia deciziei protocolare - 1 filă.
2. Avizul la proiectul de lege - 4 file.

**Secretar general
adjunct al Guvernului**

Roman CAZAN

*Ex.: Mariana Ceban
Te. 022-250-482*

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>1902</u>		
" <u>24</u> "	<u>07</u>	<u>2024</u>
Ora _____		

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

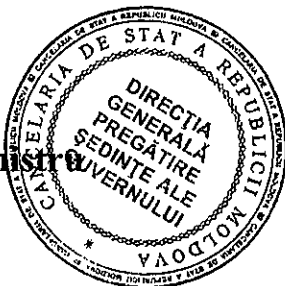
DECIZIE PROTOCOLARĂ nr. 31.25/2024

Extras din procesul-verbal nr.31 (pct.25)

al ședinței Guvernului din 24 iulie 2024

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul Guvernului la proiectul de lege privind modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Aprobat în ședința Guvernului din 24 iulie 2024
Decizia protocolară nr. 31.25/2024

AVIZ
la proiectul de lege privind modificarea Codului contravențional
al Republicii Moldova nr. 218/2008

Guvernul a examinat proiectul de lege privind modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 235 din 09 iulie 2024) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Inițiativa legislativă este înaintată în conformitate cu art. 73 din Constituția Republicii Moldova și cu art. 47 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei de fundamentare, elaborarea proiectului de lege rezidă în necesitatea asigurării caracterului democratic al alegerilor, precum și în alinierea legislației naționale la bunele practici internaționale din domeniu, or coruperea electorală reprezintă o amenințare periculoasă pentru corectitudinea și integritatea procesului electoral, care subminează dezvoltarea socială, afectează statul de drept, perpetuează inegalitatea și sporește neîncrederea în entitățile statului.

Potrivit art. I pct. 1 din proiect, se propune completarea Codului contravențional nr. 218/2008 cu art. 47¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 47¹**. Coruperea electorală pasivă

(1) Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de bani, bunuri, băuturi alcoolice, produse din tutun, produse alimentare, servicii ori alte foloase în perioada campaniei electorale, în ziua precedentă zilei alegerilor sau în ziua alegerilor, în scopul îndeplinirii unor acțiuni în favoarea unui anumit concurent electoral sau în defavoarea altui concurent electoral, se sancționează cu amendă de la 500 la 750 de unități convenționale.

(2) În categoria bunurilor prevăzute la alin. (1) nu sunt incluse cele indicate la art. 181¹ alin. (3) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002.”

Inițial, din punct de vedere conceptual, ne exprimăm anumite reticente privind considerarea faptei de corupere electorală drept una cu caracter contravențional. În general, faptele de corupție fac parte din categoria așa-

numitelor „fapte ilicite bilaterale”, *i.e.* este ilegală și pasibilă de pedeapsă atât fapta celui care dă mită, cât și fapta celui care ia mită.

În acest context, precizăm că la art. 181¹ din Codul penal nr. 985/2002 este incriminată fapta de corupere electorală. Mai exact, se face referire la coruperea electorală activă, textul normei din cadrul componentei de bază având următorul conținut: oferirea sau darea de bani, bunuri, servicii ori de alte foloase în scopul determinării alegătorului sau susținătorului să își exercite sau să nu își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor, inclusiv al celor regionale. În cazul dat, fiind vorba despre coruperea electorală activă.

Prin urmare, se atestă că coruperea electorală activă este pasibilă de pedeapsă penală. Respectiv, aceasta implică o sancționare mai dură la pericolul social pe care îl comportă. În același timp, prin prezentul proiect de lege se propune ca coruperea electorală pasivă să fie pedepsită contravențional, nu penal.

În pofida acestui fapt, legiuitorul ar putea să-și schimbe optica, astfel încât o fațetă a ilicitului bilateral să constituie infracțiune, iar o altă fațetă – contravenție. O atare schimbare de optică ar trebui să fie fundamentată de anumite împrejurări de ordin obiectiv. În acest sens, în nota informativă la proiectul de lege se indică următoarele raționamente: analiza statisticilor raportate de organele de drept competente, precum și practica judiciară au scos în evidență faptul că, pe lângă sancționarea penală a coruperii electorale, este necesară și sancționarea contravențională, fapt care va contribui la eficientizarea mecanismului de investigare și de documentare a cazurilor de corupere electorală.

În ceea ce privește conținutul normei propuse a fi introduse în Codul contravențional nr. 218/2008, semnalăm următoarele:

- urmează a fi concretizat scopul urmărit de contravenient prin săvârșirea faptei de pretindere, de acceptare sau de primire a unei remunerații ilicite. Prin proiect se propune următoarea formulă: „scopul îndeplinirii unor acțiuni în favoarea unui anumit concurent electoral sau în defavoarea altui concurent electoral”. Cuvintele „îndeplinirii unor acțiuni” comportă neclaritate și imprecizie. Pentru a conferi normei un standard de calitate, din perspectiva clarității și previzibilității, se impune clarificarea acțiunilor pe care ar trebui să le adopte contravenientul în avantajul celui care oferă sau dă remunerația ilicită (*e.g.* „în scopul exercitării drepturilor electorale sau neexercitării acestor drepturi”). Pentru comparație, semnalăm că norma de la art. 181¹ din Codul penal nr. 985/2002 prevede că oferirea sau darea remunerației ilicite este realizată în

scopul determinării alegătorului sau susținătorului să își exercite sau să nu-și exercite „drepturile electorale” în cadrul alegerilor;

- necesită a fi clarificat subiectul contravenției din perspectiva atribuirii acestuia unei calități speciale. Constatăm că calitatea specială a subiectului contravenției ar putea fi desprinsă implicit din textul normei de incriminare. În același timp, pentru o mai bună înțelegere și aplicare a textului normei, se impune concretizarea acestui fapt. Subiect al contravenției ar trebui să fie alegătorul, *i.e.* cetățeanul Republicii Moldova cu drept de vot. De altfel, circumstanțierea calității speciale a subiectului contravenției ar trebui coroborată cu scopul urmărit de către contravenient. Așadar, calitatea specială de „alegător” al subiectului contravenției concordă cu scopul „exercitării drepturilor electorale sau al neexercitării acestor drepturi” – scop ilicit urmărit de către contravenient prin săvârșirea faptei de pretindere, acceptare sau primire a remunerației ilicite. Calitatea specială de „alegător” este desprinsă inclusiv interpretând textul normei propuse în sistem cu textul art. 181¹ din Codul penal nr. 985/2002. În corespundere cu cel din urmă articol, este infracțiune oferirea sau darea remunerației ilicite în scopul determinării „alegătorului” să își exercite sau să nu își exercite drepturile electorale în cadrul alegerilor;

- sugerăm excluderea timpului săvârșirii contravenției – semn constitutiv al contravenției propuse – din textul normei. Mai exact, recomandăm excluderea textului „în perioada campaniei electorale, în ziua precedentă zilei alegerilor sau în ziua alegerilor”. În primul rând, prin acest semn este îngustată sfera de incidență a normei de incriminare, în condițiile în care fapta de pretindere, acceptare sau primire a remunerației ilicite poate fi comisă și până la începutul perioadei de campanie electorală. În al doilea rând, ideea renunțării la acest semn este în consonanță cu textul normei de la art. 181¹ din Codul penal nr. 985/2002. În al treilea rând, o atare renunțare corespunde mai bine scopului curmării fenomenului de corupere electorală, întrucât norma de incriminare devine incidentă la o fază mult mai avansată.

În final, cu titlu de propunere, prezentăm următoarea redacție a pct. 1 art. I din proiectul de lege:

„Articolul 47¹. Coruperea electorală pasivă

(1) Pretinderea, acceptarea sau primirea de către alegător, personal sau prin mijlocitor, de bani, bunuri, băuturi alcoolice, produse din tutun, produse alimentare, servicii ori de alte foloase în scopul exercitării drepturilor electorale sau neexercitării acestor drepturi în favoarea unui concurent electoral sau în defavoarea altui concurent electoral, se sancționează [...].”

La pct. 2, cu referire la atribuirea responsabilității examinării contravenției de corupere electorală pasivă exclusiv Centrului Național Anticorupție, se consideră ca fiind insuficientă această abordare, având în vedere complexitatea și volumul potențialelor încălcări. Dimensiunea și complexitatea acțiunilor instituționale necesare pentru derularea corespunzătoare a procesului electoral, atât ca volum de muncă documentar, cât și ca acoperire teritorială, sugerează o abordare multisectorială în procesul de examinare și de constatare a acestor cazuri.

Pentru a asigura o aplicare eficientă și echitabilă a legii, se va examina oportunitatea extinderii competențelor de examinare a contravențiilor de corupere electorală pasivă și către poliție. O astfel de abordare va permite o mai largă acoperire și o mai bună gestionare a cazurilor, având în vedere atât volumul de muncă, cât și diversitatea regională necesară documentării acestor cazuri.

În sensul celor menționate anterior, se propune completarea art. I al proiectului de lege cu pct. 2 cu următorul cuprins:

„2. La articolul 400 alineatul (1), după textul „art. 47” se completează cu textul „, 47¹”.

Subsidiar, se remarcă asupra necesității revizuirii notei de fundamentare în vederea respectării exigențelor reținute prin prisma Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

În contextul celor expuse, Guvernul comunică susținerea proiectului de lege menționat, cu luarea în considerare a observațiilor și propunerilor de îmbunătățire a calității proiectului, enunțate *supra*.